

El comportament polític a Mallorca el 24M de 2015: factors de canvi a les eleccions municipals i autonòmiques.

Eli Gallardo

www.eligallardo.es

1. Anàlisi macro dels resultats municipals

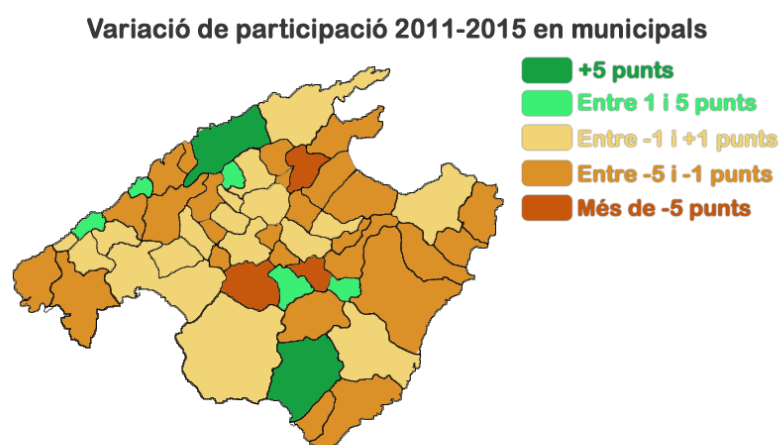
Com ens demostra la política (en el sentit de *Politics*) de les darreres setmanes, els vots nominals i fins i tot els percentatges de vots, no sempre són el factor més important a l'hora de conformar governs. No obstant això, per tal de fer comparable i comprensibles els canvis electorals, farem una anàlisi prenent per a cada cas les dades en sentit nominal o percentual.

1.1. Variació de la participació (i conseqüències)

Les Balears, i més concretament l'illa de Mallorca, han estat considerades com espais electoralment conservadors, malgrat el posicionament progressista que revelen els successius estudis del CIS¹.

En àmbits tan reduïts com els municipis mallorquins, hom podria pensar que no es produeix una atomització partidista, o que no haurà més de tres o quatre partits representats als consistoris. Doncs això tampoc és així. Per exemple, a Pollença el 2011 havia 8 forces representades, per a 17 regidors; a Muro 6 partits per a 13 escons o Búger, amb 5 partits a repartir en 9 regidories, per citar-ne només tres exemples. Pactar és un exercici tan comú com necessari a les nostres illes.

La participació és un factor essencial per a comprendre els canvis electorals, així com la conformació de governs de majoria absoluta o pactes, i per això és la primera variable quehem pres per a analitzar.

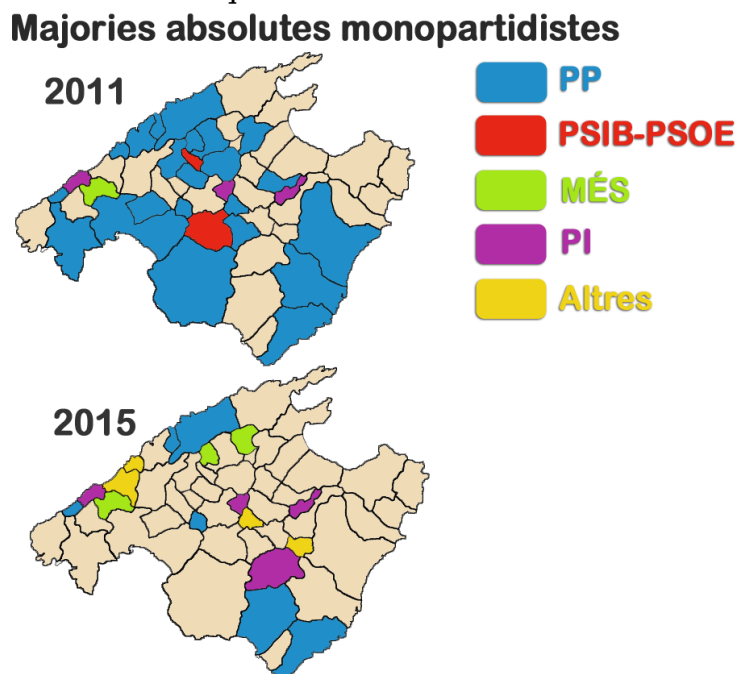
¹ Sobre posicionaments ideològics als baròmetres i estudis preelectorals del CIS, recoman el treball [UM i El PI: Factores de continuidad y de cambio](#).

Així, veim que la participació en les darreres municipals la participació ha patit un descens generalitzat, i dins els municipis amb més població, només augmenta a Palma, Lluçmajor i Felanitx, manco de mig punt. Manacor, Calvià i Alcúdia sí presenten una baixada d'entre 1 i 5 punts percentuals.

Com veiem al mapa anterior, malgrat no haver-se produït un canvi significatiu en el nivell de participació als nuclis grans, es perden les majories absolutes del PP a Palma, Calvià, Marratxí, Manacor, Lluçmajor o Felanitx, on també augmenta el nombre de partits representats al consistori.

1.2. Majories absolutes monopartidistes

Per a començar, cal destacar la pèrdua de majories absolutes arran tota l'illa, no només a nuclis urbans, i especialment envers el PP, i en menor mesura, el PSOE. Així, podem plantejar que la fragmentació partidista també es reflexa en que al 2015 hi ha manco majories absolutes d'un sol color que al 2011.

Si el 2011 teníem 28 Ajuntaments amb un partit capaç de governar en solitari, el 2015 només en són 17. El PP ha passat de la majoria absoluta a 22 municipis, a només 6 (Campos, Escorca, Estellencs, Fornalutx, Santa Eugènia i Santanyí), i amb la seva marca blanca a Vilafranca. El PSOE, per la seva part, ha perdut els únics dos feus que conservava: Lloseta i Algaida.

Per la seva part, El PI ha aconseguit fidelitzar els tres municipis on governava Convergència, com són Ariany, Banyalbufar i Costitx, i en suma Porreres. MÉS esdevé partit amb majoria absoluta a Mancor i Campanet, i a Esporles revalida i millora resultats.

Si comparem la gràfica anterior amb la taula següent, veiem que els municipis on més augmenta la participació són Escorca i Campos, on el PP millora resultats, i el segon esglaó quant a participació, és a dir, municipis on la participació augmenta entre 1 i 5 punts, es conformen majories absolutes de partits que són ni PP ni PSOE.

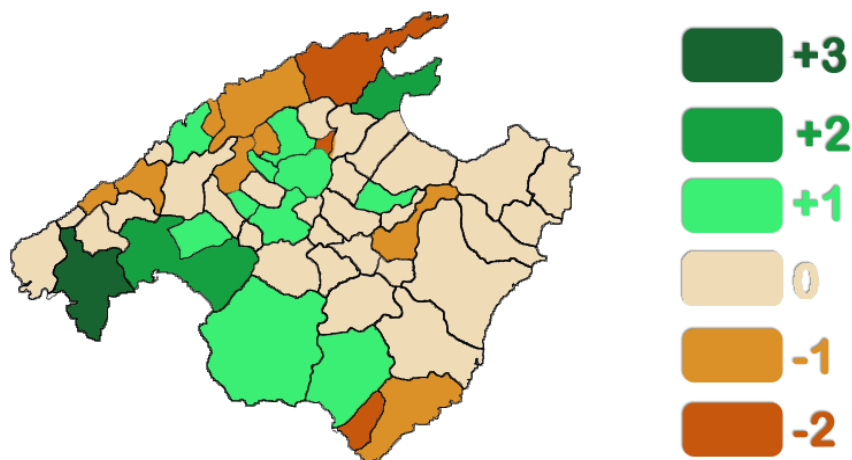
	Partido más votado 2011 (%)	Partido más votado 2015 (%)	Diferencia partido más votado
Selva	61,04	37,35	-23,69
Binissalem	55,78	32,72	-23,06
Lloseta	48	25,67	-22,33
Palma de Mallorca	48,11	26,55	-21,56
Manacor	40,39	22,52	-17,87
Llucmajor	46,71	29,3	-17,41
Maria de la Salut	58,41	44,11	-14,3
Marratxí	48,35	34,53	-13,82
Santa Eugènia	58,82	45,27	-13,55
Inca	42,45	30,33	-12,12
Son Servera	36,37	24,34	-12,03
Consell	43,63	31,84	-11,79
Andratx	42,51	31,94	-10,57
Felanitx	47,21	37,04	-10,17
Alcúdia	39,25	30,01	-9,24
Calvià	43,58	34,36	-9,22

1.4. Variació del Nombre Efectiu de Partits (NEP)

Hem vist que en els municipis on la participació ha augmentat més de 5 punts, ha afavorit el Partit Popular, i que on ha augmentat entre 1 i 5 punts, s'han conformat majories absolutes (llevat de Montuïri, amb majoria simple), de partits autonòmics alternatius.

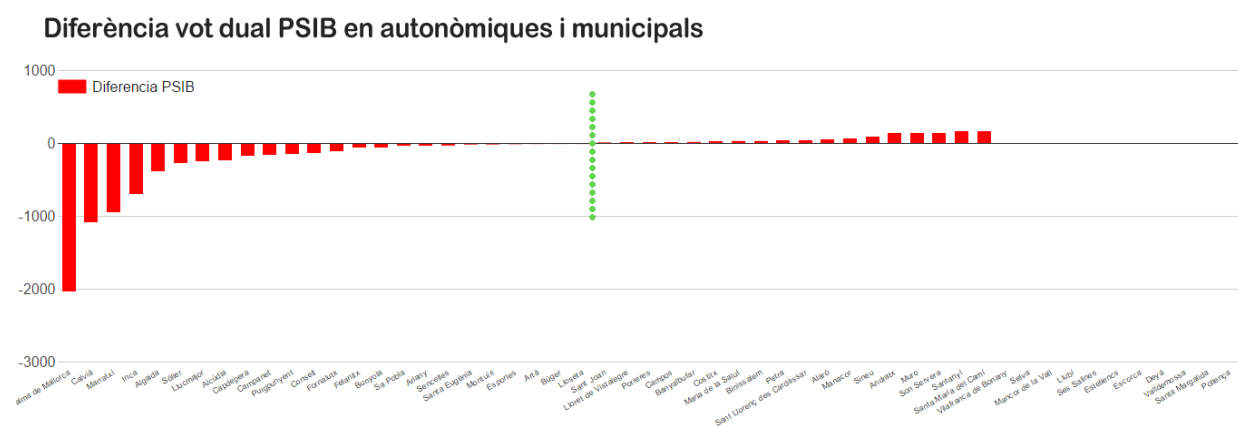
Ara és el torn de plantejar com queda el mapa municipal, és a dir, quants de partits componen els consistoris, perquè ens donarà una imatge del grau d'oferta partidista (i de la fragmentació).

Variació de NEP 2011-2015 en municipals

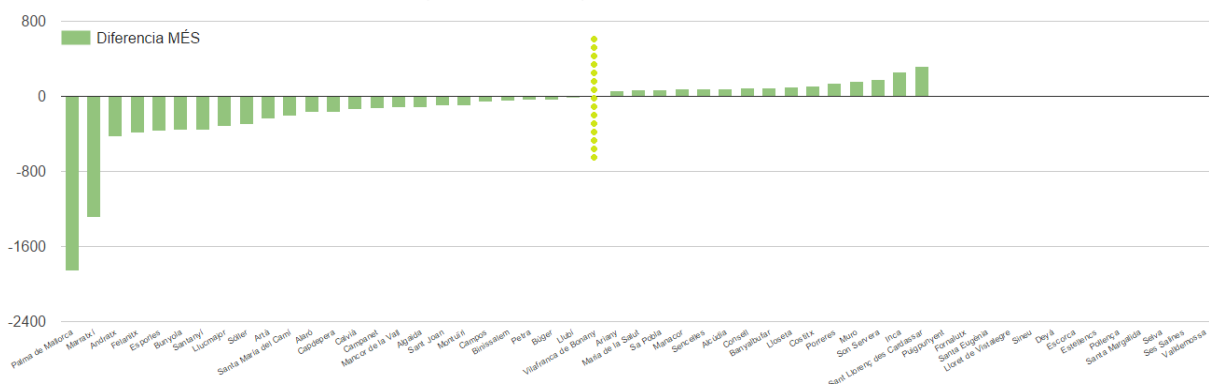
A	B	C	D
	Votos PP Aut	Votos PP Mun	Diferencia PP
Marratxí	4249	5777	-1528
Calvià	4892	5589	-697
Campos	2130	2803	-673
Santanyí	2001	2616	-615
Felanitx	2347	2768	-421
Sa Pobla	1759	2138	-379
Sóller	2027	2311	-284
Santa Maria del Camí	880	1148	-268
Vilafranca de Bonany	525	774	-249
Selva	646	867	-221
Llucmajor	3746	3942	-196
Maria de la Salut	403	573	-170
Binissalem	1186	1351	-165
Mancor de la Vall	266	414	-148
Esporles	643	761	-118
Santa Eugènia	344	450	-106
Montuïri	570	674	-104
Andratx	1294	1394	-100
Llubí	399	483	-84
Ses Salines	777	861	-84
Formalutx	140	210	-70

Quantitativament el PSIB és el principal perjudicat pel vot dual, perquè a la capital perd més de 2000 vots respecte de les municipals. Com veiem a la següent gràfica, sense tenir en compte coalicions municipals (a la dreta, sense representar), també el vot dual perjudica els socialistes a nivell autonòmic, agreujant els mals resultats municipals.

El mateix passa a MÉS, però ells han millorat totes les xifres quantitatives i percentuals als municipis i a les autonòmiques. No obstant això, a municipis grans com Palma, Marratxí, Felanitx, Llucmajor o Calvià, han tret més vots a les municipals que autonòmiques.

Diferència de vots en autonòmiques i municipals en MÉS

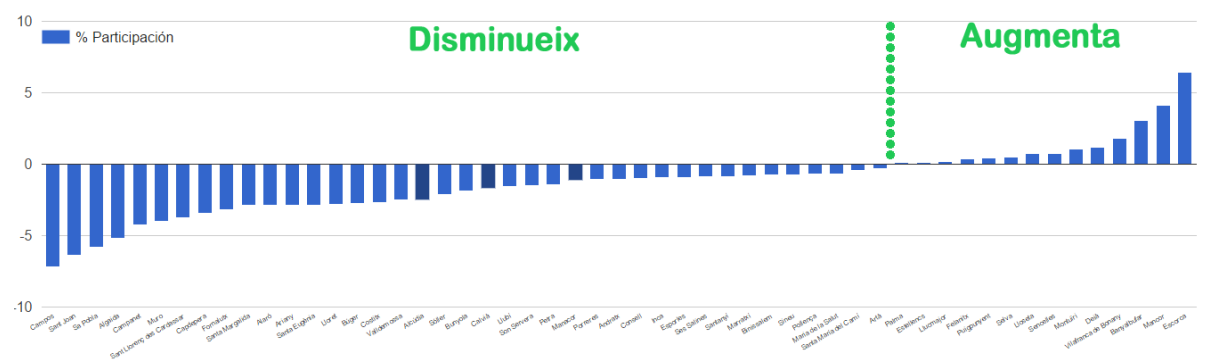

3. Anàlisi dels resultats autonòmics

3.1. Variació de la participació

Com en el cas de les municipals, veiem que a nivell autonòmic la participació general es redueix als municipis mitjans i també en alguns grans, mentre que altres grans augmenta molt lleugerament, manco de mig punt.

Variació de la participació en les autonòmiques

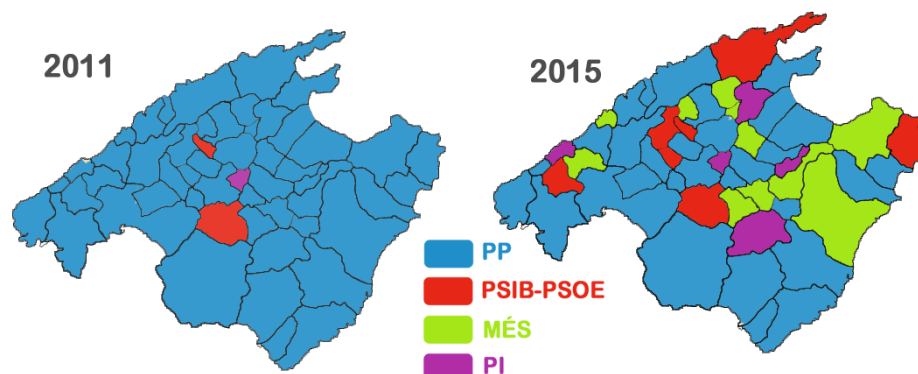

No obstant això, i com veurem a continuació, s’han donat uns canvis electorals importants des dels municipis que tenen com a conseqüència la pèrdua de 9 diputats per al Partit Popular, de 3 escons per al PSOE, l’increment de 2 diputats per a MÉS i l’entrada de 3 forces noves: Podem amb 5 escons per Mallorca, el PI amb 3 i Ciutadans amb 2.

3.2. Variació de les forces més votades

El PP ha passat de ser el partit més votat a 50 municipis, a ser-ho a 29. El PSOE ha augmentat el seu suport municipal relatiu, és a dir, que perd percentatge de vots però esdevé primera força a 7municipis, 5 més que a 2011. MÉS augmenta nominalment i es col·loca com a principal força autonòmica a 12 municipis. I el PI, passa de 1 a 5 municipis on és la força amb més suports.

Força més votada a les autonòmiques

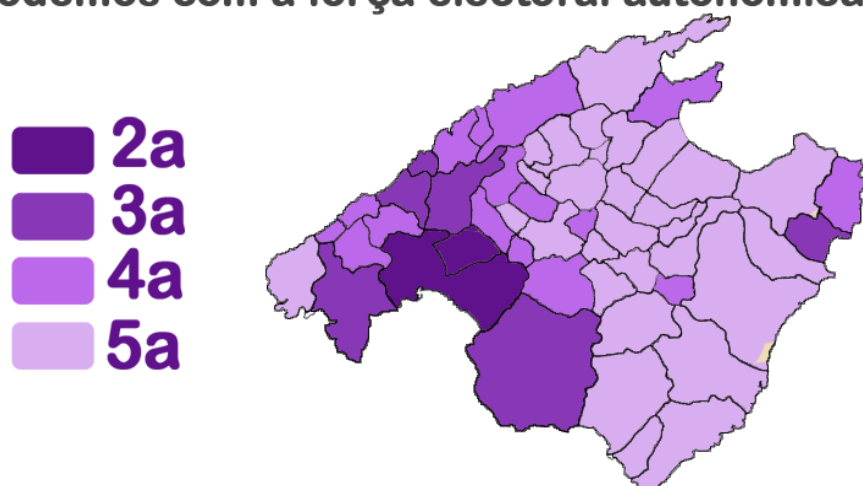

Aquesta major fragmentació referida només a la primera força electoral, s'ha de perfilar un poc més, i anem a plantejar dos casos de partits nous a l'escenari mallorquí, per tal de conèixer els seus nuclis electorals.

3.3. Municipis de major implantació de Podem i el PI

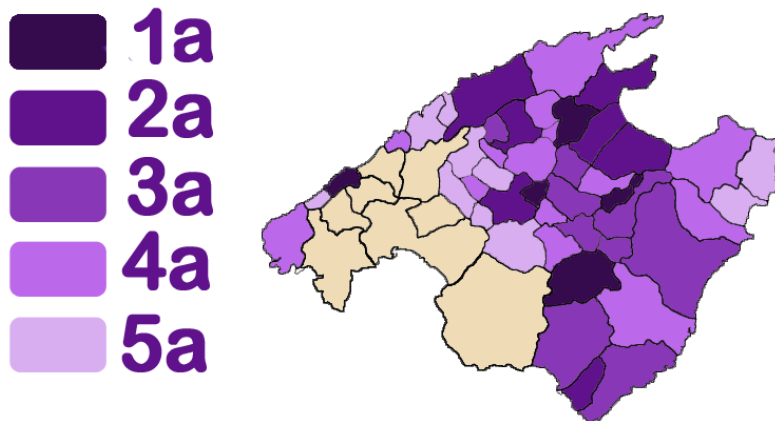
Podem és un partit d'àmbit estatal, ideològicament progressista i amb un missatge clar de preferència per les eleccions generals. És per això que les zones més urbanes esdevenen l'escenari més favorable, com veiem a la següent gràfica. Ser la segona força a Palma i Marratxí, tercera a Lluçmajor i Calvià, a més d'altres nuclis mitjans, han fet que quantitativament el seu suport s'hagi traduït en 5 diputats per Mallorca.

Podemos com a força electoral autonòmica

Per altra banda, El PI, amb clar arrelament municipalista, i postulats autonomistes, ha vist com els seus majors suports electorals es troben a municipis mitjans i petits, de manera que quantitativament es tradueix en 3 diputats per Mallorca. Ha estat sisena força als nuclis grans, i això l'ha perjudicat a l'hora de repartir escons.

Força autonòmica de El PI

4. Conclusions principals

Per a finalitzar, plantejarem les principals hipòtesis i conclusions d'aquesta breu anàlisi postelectoral, on s'obrin moltes qüestions relacionades amb un possible canvi de paradigma electoral, de conformació de majories i de *clivatges* que afecten el comportament polític a Mallorca

- Baixada del suport a nivell municipal i autonòmic de les dues forces majoritàries des de la Transició. Moment d'*impasse* perquè no han estat substituïdes de moment, sinó reconfigurades.
- Les forces que obtenen majors suports provenen de l'esquerra i defensen una major democràcia participativa, no només a través d'eleccions primàries a càrrecs orgànics i llistes, sinó també en la presa de decisions.
- El vot urbà contrasta amb el vot de la Part Forana en el suport a forces noves d'àmbit estatal (Podem, més urbà) i autonòmic (El PI, més forà).
- La multiplicitat del *nombre efectiu de partits*, tant en els consistoris com en el Parlament, permet parlar ja d'un multipartidisme, allunyat del bipartidisme imperfecte que va començar a canviar a principis dels 2000.
- La coalició ha estat la tònica a nivell municipal i després de processos intermitents, ho torna ser a nivell autonòmic. La fragmentació de la dreta pot fer que l'argument de la llista més votada esdevingui inútil en 4-8 anys.